

KALAVESIÄKIN OLI JAETTAVA JA HUUTOMITTAUSTA

Maankäyttö 120 vuotta sitten

Ach.Wahlroos käsittelee pitkässä jutussaan kalavesiä koskevia ongelmia ja jakamista:

Olisiko voinut uskoa, että kalastus meillä tuhatjärvien maassa, jossa lisäksi löytyy pitkät merenrannikot avaroine saaristoineen, olisi siihen määrään huonontunut sopimattoman menettelyn ja järjettömän kalastamisen kautta, että arveluttava vaara tulisi uhkaamaan tätä tärkeätä elinkeinohaaraa. Niin kuitenkin valitettavasti näyttää olevan laita, sen huomaa siitä, jos nykyisiä oloja vertailee entisiin. Kun kalavesien rajoittaminen ja jakaminen muitten toimien ohessa myöskin ovat maamittarien tehtäviä ja tänkaltaiset toimitukset kuitenkin ovat olleet jotenkin harvinaisia, niin että harva nuoremmista maamittareista :on ollut tilaisuudessa olemaan näissä toimissa mukana, ei liene haitaksi, että tähän kuuluvista seikoista aikakauskirjassa keskustellaan, semminkin koska ne jo muullakin taholla ovat vetäneet huomiota puoleensa.

--

Muistuttaen siitä, että kun Rakennuskaaren 17 luvun 1 §:ssä määrätään että sillä, joka tahtoo kalavettä jakaa, olkoon valta, jos tuomari näkee sen muiden haitatta voivan tapahtua, lainsäätäjät nähtävästi tahtoivat mikäli mahdollista kehoittaa kalavesiä jakamaan, myöntää esittelijä kuitenkin, että suurin osa maamme lukuisista ja laajoista vesistöistä, mainitusta määräyksestä huolimatta, vielä tänä päivänä ovat jakamatta. Ryhtyessään tarkastelemaan niitä tapauksia, joissa kalavesi on jaettu, huomaa hän, että näissä on epäkohtia olemassa ja jatkaa: "Sen sijaan että maamittarit, missä olisi käynyt päinsä, olisivat panneet kunkin talon osalle yhden tai useamman järven tai isompia yhtäjaksoisia vesialoja, varsin usein huomaa heidän toimittaneen jaon niin, että sama talo on saanut kalavettä useissa eri paikoissa, useinkin eri järvissä, niin että kukin järvi on jaettu useihin erisuuruisiin tilkkuihin. Tällaisissa tapauksissa kalaveden jakaminen on ollut enemmän vahingoksi kuin hyödyksi, koska se on vaikeuttanut, usein tehnyt mahdollottomaksikin järkipärisen kalastustalouden.

- **Ensimmäiset olympialaiset pidetään Ateenassa. Avajaiset ovat 6.4.1896.**
- **Etiopialaiset voittivat Italian armeijan Aduan taistelussa. Italia taipuu rauhaan Etiopian kanssa ja maksamaan sille sotakorvauksia Addis Abeban rauhassa.**
- **Wilhelm Röntgenin ilmoitetaan kehittäneen uudenlaisen säteilyn, jota aletaan myöhemmin kutsua röntgensäteilyksi. Röntgen saa vuonna 1901 Nobelin fysiikan palkinnon.**

VUONNA 1896

Ellei kalavesiä saateta jakaa palottelematta niitä niin pieniin palstoihin, ettei niitä hyvällä menestyksellä saateta itsenäisesti viljellä, on paras jättää ne jakamatta."

Esittelijä tahtoo siis syyttää yksin maamittareita siitä, että kalaveden jaot maassamme useasti ovat enemmän tahi vähemmän epäonnistuneita. Tätä mielipidettä vastaan katsonne kuitenkin velvollisuudeksemme panna vastalauseen. Armollisessa Ohjesäännössä 15 p:lta toukokuuta 1848 maanmittaustoimesta y. m. säädetään kalaveden jaosta muun muassa, että maamittarin tulee, sittenkun kalaveden rajat ovat määrätty, tehdä siitä kartta, joka osottaa nuotta-apajat ja kalastuspaikat, joissa kaloja kaikenlaisilla eri pyydyksillä saadaan, sekä kaikille näille määrätä arvo asiallisten ilmoitusten mukaan, kartalle merkitä valtajuopa, vene- ja purjeväylä y. m. Sitten keskustellaan asianomaisten kanssa jakamisen perustuksista, jossa on vaarin otettava: että kukin saa osuutensa osansa suhteen kylän tahi jakokunnan tiluksissa; että mikäli mahdollista on se, jonka ranta on, saa kalaveden sen edustalta; ja "että kalastus kuhunkin niihin erilaisiin pyydyksiin eli kaluihin katsoen, joilla sitä harjoitetaan, erittäin jaetaan, elleivät asianomaiset muulla tavoin sovi."

Näistä säännöksistä näkyy selvästi, että maamittarin kalavettä jakaessaan täytyy noudattaa asianomaisten mielipiteitä ja

sopimuksia. Ellei muulla tavalla sovita, täytyy hänen jakaa kalavettä erilaisia pyydyksiä varten erittäin kullekin osalliselle, esim. erittäin nuotta-apajat, erittäin verkkojen taikka rysien laskupaikat ja ehkä vielä erittäin niitä paikkoja, joihin katiskoita sopii lyödä j. n. e., huolimatta siitä, että tällaisella menettelyllä jako auttamattomasti tulee monipaltauksiksi, koska on mahdotonta kullekin osalliselle löytää sellaista paikkaa, että samalla palstalla voisi edulla käyttää kaikenlaisia pyydyksistä.

Herman Helander jatkaa keskustelua ruutupaperin käytöstä mittauksen kirjaamisesta ja kertoo myös huutomittauksesta:

Lyhyt esitys huudon avulla toimitetusta mittauksesta osottanee parhain tämän vanhan mittaustavan sekä hyviä että varjopuoliakin. Yhtäsuuntaisten linjain välimatka riippuu aijotusta tarkkuudesta, pinta-suhteista, metsän tiheydestä y. m. Linjoja täytyy panna niin liki toisiaan, että huutajan ääni kuuluu toisesta linjasta toiseen, jotta mitattaessa voi osata siihen paaluun, missä huutaja seisoo. Mutta niinkuin tunnettu, se ei ole niinkään helppoa osata suoraan paikalle. Sillä useista sivuseikoista on tässä vaarinotettava, niinkuin tuulen väkevyydestä ja suunnasta, läheisistä ylängöistä, metsän tiheydestä y. m. m., jotka voivat vaikuttaa ettei huutajan ääni kuulu. Hyvä kuulo ja tottumus näitten sivuseikkojen lukuun ottamiseen ovat täällä tarpeellisia, eikä tässä pidetäkään suurta lukua pienistä mutkista mittalinjassa. Jos kuitenkin vika havaitaan liika isoksi, tehdään matka toistamiseen. Näillä matkoilla sinne tänne eksyttävässä metsässä tapahtuu usein, että uskotut miehet hukkaavat jonkun mittaustikun. Ja ollaan tästä syystä aina hyvällä mielellä kun tullaan suoraan huutajaa kohden ja havaitaan, että mittaustikut kaikki ovat tallella. Ellei niin ole, on tikku haettava ja ellei se löydy, on koko linja uudestaan mitattava....

Jürgen Grönfors

jurgen.gronfors@luukku.com